

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concursuri, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 266.

Diregătoria învățătorială.

Trăim zile cu variații multe. Zile, cari fiecare aduce cu sine ceva nou, am putea zice o zală nouă în lanțul lung al evoluționismului vital — o încercare grea, sau o mângâiere întăritoare pentru sufletul omenesc. Val vârtejului acestei evoluțiuni schimbăcioase — cu faze multe — când în bine când în rău, constituie așa numita luptă pentru existență.

Atomul acumulator al acestor faze de luptă pentru existență nu e altul, decât rațiunea omenescă, care contemplează în chip și fel principii de viață, scrutează cu asiduitate tainele trecutului până în pânzele imaginare și enunță probleme pentru viitor. În munca aceasta nestatornică — admisă de altcui și de sf. Scriptură — nu arareori să întâmplă, că obține rezultate opoziționale sf. Scripturi.

Cel puțin așa arată prima aparență, care în lipsa abilității de interpretare corectă prinde rădăcini și îndată trece de argument sdrăbitor pentru adevărurile Dzești, în urma altor împrejurări de ordin social cum e d. e. numulțămirea cu clasa preoțească ș. a.

Multe din rezultatele acestea uimitoare, obținute de rațiune în balansurile ei scrutătoare sunt capabile să sugereze la prima vedere și celui mai tare în suflet aplecări de dubiozitate față de adevărurile Dzești. Cu atât mai ușor cad jertfă sufletele lipsite de cunoștința învățăturilor creștinești și în urma înclinărilor actuale atât de realiste. Căderea aceasta să simte la toate clasele de sus și până jos în diferite forme, după felul mentalității; la unul în francmazonerie, la altul în erezie iar la al treilea în superstițiune, totatătea simptome bolnăvicioase, burueni crescute în lipsa educațiunii religioase.

Cu toate acestea nu voesc să reduc starea decăzută a vieții noastre bisericesti la lipsa zelului de educațiune, pentru că tot cu acelaș drept poate zice cineva, că să face educațiune. Și de fapt să și face în felul ei. Trebuie însă să știm, că educațiunea aceasta nu mai satisface rafinăriilor sufletului omenesc de astăzi, nici la intelectualul adult, nici la poporul de rând.

A predă unui intelectual istorisirile simple ale sf. Scripturi, fără a întrețese cu pricepere spiritul acelor adevăruri creștinești în rostul atât de subramificat al vieții actuale — devine paradox.

Tot așa și cu poporeanul acela simplu. Cazanile bătrânești traduse și acelea după acei venerabili învățători ai cuvântului Dzeesc, sunt prea rudimentare nu mai potolească avânturile lui profane dezvoltate prin valurile progresive ale evoluționismului vital. Ba ce-i mai mult, chiar acestea însuși, prin fondul lor primitiv și fără nici o legătură cu necesitățile vieții lui actuale, un fel de impasibilitate sufletească față de învățăturile ce le espune.

În starea aceasta nu ne rămâne alt remediu, decât înțelepciunea cuvântului luminător, care să contraverseze orice antagonism la intelectuali și să spulbere erezia, superstițiunea la popor. Aceasta o pretinde și mântuirea acelor suflete rătăcite și pierdute în lipsa convingerilor temeinice și adevărate și să poată ajunge prin dezvoltarea primei diregătorii a misiunii preoțești, *diregătoria învățătorială*.

Însuși Mântuitorul nostru când și-a început misiunea sa a început-o învățând și luminând norodul și-a culminat-o prin minuni de caracter pastoral. Noi personal nu dispunem de puterea cea Dzeească, de a face asemenea minuni; tot ce ni-s'a dat nouă nu-i alta, decât un modest rol mijlocitor între puterea cea Dzeească, întrupată în revărsarea darului Dzeesc și între norodul pământesc.

Rolul acesta îl exercităm prin săvâșirea diferitelor slujbe bisericesti cu fond sacramental.

Astăzi slujbele acestea cu un rost atât de înălțător în economia Dzeească și cu un rol atât de binefacător în mersul vieții sociale încep a deveni mai mult acte simple de nex social ca să nu zic convențional, — decât mijloace indispensabile problemei vieții creștinești. Desconsiderarea aceasta regretabilă să mai alimentează și din scrierile francmazonice și eretice, cari în contul nepăsării noastre să răspândesc în dragă voie până și în cătunele cele mai izolate și sădesc cu mare ușurință neghina în stratul prielnic al patimilor omenesti aprinse din bold pur egoistic-local.

Cazul unui poporean neîndreptățit din partea preotului său e motiv de ajuns ca să viforeze valurile acestea și să le îndrepte nu în contra preotului acela ca persoană — cece ar fi îndreptățit — ci direct în contra instituției.

Tot asemenea să poate întâmpla cu fiecare instituție bisericească separat și totodată cu complexul acestora cece atrage apoi după sine mișcări dușmănoase pentru biserică. Mișcări cari nu s' justifică nici în cadrele lor strâmte, cu atât mai puțin când le vom privi prin prizma principiilor universale ale vieții umane; cari principii în urma urmelor nu s' dogme de ale sf. Scripturi, ci fructul sănătos al rațiunii omenești. Și apoi cum săși sustea astfel de concepții bolnăvicioase când nici aceste principii — cu toată temeinicia lor — nu pot nici baremi egala în cumpănire dogmele creștinești.

Etica lui Kant de pildă — formată pe principiul sentimentului de îndeplinirea datorinței va satisface acolo unde este și cultură umană, dincontră va demoraliza acolo, unde nu este cultura inimii și a sufletului; pentru că disciplina formată pe principii pur omenești nu i capabilă să stăpânească patimile, cel mult le poate înăbuși intermit, nici decum însă nu le poate stărpi.

Nobilizarea sufletului, mortificarea totală a patimilor și cultivarea facultăților virtuozose — mărgăritarele caracterului — numai disciplina cu fond Dzeesc, etica creștină o poate rezolva.

De pildă ne poate servi Germania, care dispune de un cler cu o cultură atât intelectuală, cât și morală la același nivel cu progresul pe celelalte terene. Acolo un Dr. Rein*) reprezentant cel mai competent al pedagogiei moderne susține formarea caracterului dependentă în primul rând de educațiunea religioasă. În Italia din contră să fac proiecte de lege școlară pentru a reduce religiunea la studiu facultativ. În Franca să dărâmă biserici, în Portugalia se secularizează mănăstiri, să alungă călugări.

Și toate acestea pentru ce? S'a apropiat sfârșitul împărăției Dzești? A obținut rațiunea omenească în avânturile ei îndrăznețe esplicarea palpabilă a acelei puteri creatoare a materiei anorganice, numită generațiune echivocă, care să sdrobească adevărurile sf. Scripturi?

Nu!

Incapabilitatea personală — intelectuală, mai mult însă cea morală**) — a clerului de a susține perceptele ideale ale creștinismului și de a forma cadre solide de existență pentru biserică chiar și în cele mai viforoase valuri lumești; aduse cu sine simptomele acestea bolnăvicioase ale așanumitului „spirit modern“.

*) ilustru pedagog al Germaniei prof. de universitate.

**) incapacitatea morală să nu să ia în senzul restrâns vulgar, ci sub raportul tuturor slăbiciunilor omenești.

Spiritual modern ne duce inevitabil la aceasta incapabilitate a serviciului pastoral.

Intinăciunea morală a preotimei împedecă o desvoltare mai intențivă a direcției învățătoriale, iar în lipsa acesteia suferă întreaga noastră viață bisericească; pentru că cum vei putea tu preoți și păstori fără să luminezi. A învăța iară, fără a te impune tu prin ținută creștinească exemplară înzădar vei cercă, căci cuvântul tău va fi „glasul celui-ce strigă în pustie“.

Iată nodul gordian, care i-și lipsește așteaptă pe Alexandru său cel Mare ca să l tae în două. Dee Dzeu să fim norocoși în premenirea rândurilor dela mic și până la mare, sau vice versa să nu ne ajungă în starea aceasta decadentă nivelul mai înalt de cultură lumească, care va pătrunde cu zilele și în căminul modest al țaranului nostru, căci atunci să vor clătina și zidurile bisericilor noastre ca în Franca și când să va clătina biserică acestui popor preapufin îngrijit, clătinate-va atuncea întreg edificiul lui de existență individuală.

Prin urmare luminează temeinică! dar ca să poată lumina cu vrednicie mai întâiu *emancipare morală, morală și iar morală!*

X. Dinpoiană.

Conflictul sinodal din România.

În numărul trecut am luat și noi notă dureroasă despre odiosul conflict ivit în biserica fraților din România. Cu toată îngrijorarea ce ne-a inspirat-o dela început, totuși n'am fi crezut să ia așa dimensiuni vulgare. Epistole de-o adevărată intimitate pretinească să dau publicității și încă tocmai de atari bărbați, cari până acuma sau bucurat de considerații deosebite în viața noastră teologică.

Di Constantin Chiricescu profesor la facultatea teologică din București a divulgat o epistolă intimă a înaltului prelat, adresată lui în timpul când exista între ei doi o adevărată prelinie.

Faptul acesta îndreptat spre agravarea situației Metropolitului primat a atins dureros și sufletele cele mai calme, cari priveau cu sânge rece fazele conflictului. Di Arion ministru de culte a și dispus deja să se dea profesorul Chiricescu în judecată pentru aceste divulgări aflate de ministru nedemne de poziția unui profesor de universitate.

Ce privește însăși conflictul celor doi prelați, acuzele ceși fac reciprog acuma să desbat în sf. Sinod. Marți, Mercuri și Joi s'au ascultat martori judecați, iar pe Vineri 3/16 iunie a fost ficsată marea de judecată. Până acuma nu știm rezultatul final. Probabil să ia dimensiuni și mai complicate prin grupările notabilităților, cari deja încep.

Di Xenopol profesor universitar a adresat ministrului cultelor o scrisoare în care cere dela el ca dela capul școalei și al bisericei săși întrepună înalta autoritate spre a face să înceteze scandalul ce sdruncină credința poporului; totodată i-a în apărare hotărâta pe I. P. S. S. Mitropolitul primat și condamnat pe P. S. S. Episcopul de Roman. Reținem din scrisoarea aceasta următoarele șiruri caracteristice: „căci dacă

curățenia trupului nostru nu este în totdeauna supusă voinței noastre, ci împrejurărilor fatale care ating natura omenească, apoi sufletul nostru și cu deosebire sufletul unui monah trebuie să se fie curat și să se ferească de răutățile omenești; căci vedem că mai primejdios vinovată este păcătuirea sufletului, care stă cu totul în puterea noastră, decât aceea a trupului care poate fi așa de ușor întinat, cu sau fără voie“.

În apărare și mai hotărâtă decât Dl. Xenopol îl i-a pe Mitropolitul primat Dl. C. Erbiceanu membru al Academiei Române într-o scrisoare trimisă ziarului Minerva în care scrie între altele și următoarele: „Eu îl cunosc de 35 de ani: L'am avut ca elev la Seminar, iam fost pe urmă coleg la facultatea de teologie, i-am urmărit tot timpul activitatea. Totdeauna în toate situațiunile ce a ocupat, el s'a distins prin capacitatea lui și prin înalta lui moralitate.“

Nu să poate ea în privirea unui asemenea om, căruia într-o carieră de 25 de ani, nu i-s'a putut imputa absolut nimic, să se comită nedreptatea îngrozitoare ca — fără nici o dovadă, pe temeiul unor înscenări infame — să i se terfelească onoarea și viața batjocorindu-se Instituțiunea sfântă în fruntea căreia l'a ridicat țara“.

De remarcat e și ținuta „societății ortodoxe naționale a femeilor române“ care jignită în sentimentul ei religios a remis sf.-lui Sinod următoarea adresă, semnată de d-na Anastasia Gr. Philipescu, presidentă, de toate doamnele comitetului central și de doamnele comitetelor parohiale din capitală și din județe:

Înalt Prea Sfințiti și Prea Sfințiti părinți!

Acum un an, când un potrivnic al bisericii noastre a îndrăznit a încerca încă odată să turbure sfânta noastră Biserică, ne-am ridicat deopotrivă, organizându-ne în „Societatea ortodoxă națională a femeilor române“, cu scopul religios, cultural și național de a feri generațiile viitoare de durerea cumplită, pe care noi am suferit-o și o suferim încă.

În împrejurările actuale, venim cu smerenie înaintea PP. SS. Voastre spre a vă spune durerea și grija mare care au cuprins toată suflarea românească.

Numai dragostea fără de margini pe care o purtăm Bisericii noastre și răspunderea pe care o avem ca mame pentru educația copiilor nostri, ne îndeamnă PP. SS. părinți, a ne îndrepta cuvântul și nădejdea către acei, cari conduc și ocrotesc Sfintele Așezăminte ale credinții ortodoxe românești, rugându-i din adâncul sufletelor îndurerate a ne aduce pacea creștinească și încrederea frățească, de care Biserică noastră are atâta trebuință, pentru a rămânea stâlpul neclintit al neamului nostru.

În numele comitetului central al „Societății ortodoxe naționale a femeilor române“ și al filialelor.

E neînțeleasă ținuta cam nepăsătoare a guvernului și rezerva dela severitatea și energia legală cu care ar trebui să pășească în fața acestor tulburări nefaste pentru țara întreagă.

Doamne luminează mințile și liniștește sufletele pentru mărirea Ta!

Sfaturi de cum trebuie făcută milostenia.

Nu știu dacă, printre persoanele, cari vor ceti aceste rânduri, sunt unele cari nu dau nimic sau aproape nimic săracilor; dar știu că altele în număr mare, dând puțin, socotesc c'au dat mai mult.

Căți-va dinari încredințați unei mâne caritabile și sârguitoare, în totdeauna gata să strângă milă pentru nenorociți; câte-va fărămituri trimisă dela masa noastră, unui lipsit care ne va face milă; câte-va acte generoase impuse de împrejurări și îndeplinite într-o publicitate, care ferește dărniciile și critică avariția. Iată poate totul. Și ce sunt toate acestea comparate cu sacrificiile pe cari ni le cere sensualismul. Oare știm noi cât costă pe fiecare luxul hainelor noastre prea încărcate, pe fiecare zi cea mai neînsemnată dintre plăcerile noastre? Evident ea nu socotesc cele necesare, ci prisosul zadarnic și fără de folos. E de mirat dacă s'ar afirmă că a zecea parte și poate e jumătatea! Ori cum ar fi, mărturisim că partea săracilor și a operelor bune este foarte modestă; dar stă în puțința noastră s'o mărim considerabil. Urmează sfaturile mele. Și înainte de toate să nu cumperi niciodată o plăcere oprită sau bânuită. Ai văzut și poate ai experimentat însuși, o pasiune rea, care vrea să fie satisfăcută și care nu poate să fie decât cu aur, inspiră adevărate nebunii bănești. Ei bine, schimbă această nebunie în înțelepciune. Toate dărniciile tale, în loc să servească, păcatului, fă ca să servească la întreținerea operelor bune și la ușurarea săracilor. Deci să nu cumpărăm niciodată plăcerile oprite. Ași spune mai bine: să facem economie cu plăcerile permise. Milostenia cere uneori și obține sacrificiul unei plăceri cinstite, pentru a da prețul ei celor lipsiți, sacrificiu plăcut, bucurie de nespus a sufletului, care triumfează asupra plăcerii la care ai renunțat dela tine însuși!

În sfârșit, voim să dăm partea săracului, și mai ales să facem pe a noastră mai mare? Iertați-mi ceeace voi spune, sper în numele pietății noastre că voi fi înțeles. Luați ceva, cât de puțin din cele trebuincioase vouă; și în gândul meu necesarul însemnă mai curând folositul decât indispensabilul.

Am luat acest din urmă sfat din Evanghelie. Să o deschidem împreună și să citim. Văd o femeie din popor intrând în templul din Ierusalim. Ea este văduvă, săracă și suferindă, încovoiată poate de vârstă și de boale, de sigur mai puțin în stare să ajute pe alții decât demnă ca să fie ajutată: Ea merge, modestă și fără șgomot, ca să ducă un prinos comoarei săracilor, comoară în care bogatul aruncă mărturia răsunătoare a milosteniei sale. Ea ajunge. Mâna'i dreaptă îi este ascunsă în cutele rochiei sale; ea întinde mâna, o deschide și lasă să cadă două monede; e dinarul văduvei lipsite, e necesarul, e sublimul milosteniei! Apostolii nu o observaseră de loc pe această femeie, așa de săracă înaintea oamenilor și așa de bogată înaintea lui Dumnezeu, dar Domnul Nostru, care o deosebise, le-o arată și le spuse, pentru învățătura lor și pentru a noastră: „Această femeie săracă a dat mai mult decât toți aceia cari au adus darurile lor“ (Marc. XII). Și iată pentruce, dacă avem prealăudabila ambițiune de a da mult, eu îmi permit sfatul, să luăm nu numai din plăcerile permise, dar să ne atingem și de cele ce sunt necesare. Și poate că în loc să ne edi-

ficăm eu fac să ne scandalizăm. Eu îndemn, ca să luăm din ceace ne e de nevoie, dar voi găsiți că e destul de bine să vă atingeți de prisos. Însă, prisosul e pentru noi ceva arbitrar, de neînțeles; rar îl avem, sau mai de grabă nu-l avem niciodată. — Ei bine! dacă e așa, o vreu: nu dați nimic sau aproape nimic săracilor; pastrați averea voastră mare sau mică, păstrați-o neatinsă. Faceți mai bine, măriți-o pe fiecare zi; și pentru a o mări mai curând nu dați un fir din hainele voastre, nici o fărâmitură dela masa voastră, nici un dinar din economiile voastre. Închideți-vă bine inima la compătimitere, când o nenorocire mare își va permite să strige spre voi: fiți egoiști și fără suflet, fiți cruzi și mai ales iscusți. Găsiți pentru bunurile voastre garanțiile cele mai sigure, evitați speculațiunile îndrăznețe, luați seama la oamenii de pradă!

Ascundeți-vă argintul, îngropați-vă aurul, puneți-vă hărțile sub chee, acolo la adăpost de hoți și de foc. S'a făcut. De minune! Și aceasta e toată iscusința voastră, copii ai oamenilor! Astfel înțelegeți voi milostenia. Ei bine, v'o declar, voi veți fi rușinați, umiliți în mai puțin de un ceas; martorii ruinei voastre vor putea să strige: *Cum au dispărut atâtea bogății într'un moment?* (Apoc. XVIII). Într'adevăr, o avere pe care se sprijineă a voastră, cade și vă târăște în căderea sa. O întreprindere, fericită la început, sfârșește rău și când credeți că o să încasați, sânteți constrâși să dați. Uneori o mână ascunsă vă răpește fructul economiilor voastre și această mână rămâne necunoscută.

Uneori turburări politice zguduesc creditul, casele cele mai onorabile sunt compromise, bogăția de ieri a ajuns în stare de cerșetorie. Și când avem norocul să scăpăm de aceste întâmplări vine moartea, moartea cea de netnlăturat, această spoliatoare a celor vii, bogăți sau săraci: acest hoț de drumul mare, de drumul mare pe unde trece orice vieață omenească, fie ea milostivă sau avară, creștină sau nelegiuită. Și de data această suntem despoiați cu totul: am dat sau nu, nu ne rămâne nimic! Eu mă înșel: ne rămân operele noastre. După moarte vă va rămâne meritul de a fi dat în timpul vieții: bogăție nouă, de neapreciat, veșnică, pentru care bogăția de pe lumea aceasta nu e nici chiar o umbră, dacă n'ați dat nimic, sărăcie desnădăjduitoare, golicinne nenorocită.

A da aici pe pământ înseamnă a pune în cer. Ce motiv pentru noi ca să dăm din belșug! A da săracilor e a da lui Isus Hristos. Ce motiv pentru noi de a da cu bucurie! Și cu toate astea într'o zi, ai fost văzut trist și măhnit, măhnit ca și cum vre-o nenorocire mare te-ar fi lovit în corp sau în suflet, trist pentru că ai făcut-o milostenie, în vreme ce milostenia pe care ai făcut-o săracului i-a înprăștiat tristețea. Te gândești tu la aceasta? Isus Hristos n'a spus că e mai multă fericire să faci milostenie decât s'o primești?

El a oprit pe cei ce postesc să-și arate o față de căință și de măhnire, și voi ați voi ca el să îngăduie celor ce fac milostenie să nu fie triști! Nu, nu, Dumnezeu iubește pe cel care da cu bucurie, (2 Cor.,

IX, 7). Deci dați cu bucurie, și dacă îngăduiți, adaug un alt cuvânt numai puțin creștin, dați cu smerenie. E recomandarea expresă a divinului Mântuitor. El nu se mulțumește, ca să semnaleze discipolilor împărțirea fariseică și sgomotoasă a milostenilor, înștiințându-i că a face astfel milostenia înseamnă a perde orice drept la răsplata veșnică, el sfătuiește ca mâna dreaptă să se ascundă de cea stângă. Astfel a răpi sie însuși cunoștința binelui făcut, ca nu cumva să se desfăteze și să piardă meritul lui; a ascunde săracului mâna care-l ușurează: iată în ce condițiuni e folositor să practică milostenia.

Da, dacă putem, dacă edificarea, care ar rezultă din opera noastră bună, cunoscută de oameni nu ne impune obligațiunea d'a lucra la lumina soarelui, să ascundem săracului izvorul adevărat al milosteniei făcută lui. Să-i lăsăm lui osteneala de a căuta pe binefăcătorul său, și neajungând să-l cunoască, datorita de a se adresa lui Dumnezeu și de a se ruga pentru el. Să ne dăm nouă înșine plăcerea cerească de a face binele și de a nu fi cunoscuți.

Răsplata noastră din aceasta cauză nu va fi mai mică: umbra în care vom acoperi milostenia noastră îi va îndoi valoarea în ochii săracului, îi va însuși meritul în ochii lui Dumnezeu. În sfârșit, sunt împrejurări în care mâna care dă dacă ar voi să se arate ar fi nedelicată; însă milostenia este nascocitoare, ei îi place să ajute dar se ferește cu grije de a umili. Oricum ar fi, să ne grăbim, pentru că viața zboară; nu ne mai rămâne decât un mic număr de ani, poate de zile, înainte de încheierea faptelor noastre meritore. *Să facem bine cât e timp.* (Gal., IV, 10;) merite poate va fi prea târziu. Să dăm, să dăm mult. Secerișul este proporțional cu semințele și milostenia, este un grăunte care aduce însușit. Să dăm cu bucurie și cu smerenie pentru ca *Dumnezeu însuși să fie într'o zi răsplata noastră.*

„Rev. biser.“

† Aurel Bratu.

Ca student, prevesteau calitățile sale eminente, că va fi un distins intelectual. Prima oară a fost instituit de profesor la institutul pedagogic din Arad, unde și-a îmbrățișat catedra cu toată căldura inimei lui bune și cu toată lumina vastei sale cunoștințe. Aici a erupt însă boală grozavă de nervi. Îngrijirea medicală iarăși l-a echilibrat și l-a făcut capabil de muncă. Așa la institutul Consistorial arhidiecezan de profesor la seminarul Andreian, unde cu acelaș zel ca și în Arad și-a reluat firul activității profesionale. Dar organismul odată sdruncinat n'a putut suporta greumintele catedrei, boala s'a renoit și în scurtă vreme la repus spre nemărginita durere a acelora cari l'au

cunoscut și spre perderea catedrei române. Dăm aici necrologul dat de corpul profesoral dela Seminarul Andreian din Sibiiu.

Iarăși o durere. A reposat un membru distins, de o inteligență nu de toate zilele a corpului profesoral dela Seminarul »Andreian« din Sibiiu: *Aurel Bratu*. A decedat în cea mai frumoasă vârstă a bărbăției când se legau cele mai frumoase speranțe de dânsul și îl așteptă o rodnică activitate în ogorul națiunii mult iubite. Nobilul său suflet s'a descătușat și s'a avântat din regiunile pământene în cele transcendente unde își va afla liniștea desăvârșită și fericirea veșnică.

Corpul profesoral dureros atins de pierderea nouă ce a îndurat în curând, a dat următorul anunț funebral:

Corpul profesoral dela Seminarul „Andreian“ din Sibiiu aduce cu durere la cununoștință, că vrednicul său membru, profesorul *Aurel Bratu* după un serviciu devotat de 2 ani, în al 33-lea an al etății, împărțit cu sfințele taine, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 30 Maiu (12 Iunie) la 7 ore dimineata.

Inmormântarea se va săvârși astăzi, Mercuri, în 14 Iunie a. c., la 2 ore după amiază, dela locuința defunctului, strada Hecht Nr. 40. Veșnica lui pomenire! Sibiiu, 30 Maiu (12 Iunie) 1911.

Corpul profesoral dela Seminarul „Andreian.“

Alcoolismul.

Inceputurile luptei antialcoolice în Suedia. (după o carte oficială de istorie.) Să știe că în Suedia învățământul antialcoolic e obligator în școale și că în vederea lui se predau cursuri anumite, subvenționate de Stat și de comune; dar ce se știe mai puțin poate, e că în acești doi ani din istoria națională se învață în cele mai multe școale după o carte nouă în care autorul, un cunoscut conferențiar, fost profesor de istorie la liceul din Upsala, schițează în chip viu și mișcător pustiirile rachiului în Suedia din întâia jumătate a veacului XIX și neînfricoșata cruciată pusă la cale de profesorul Peter Wieselgren împotriva primejdiei, care amenința să-i înghită țara.

Pilda pe care o dă Suedia cu acest învățământ practic merită, să fie urmată și aiurea, și credem că nu e fără folos să talmăcim acele pagini pline de viață, care cel puțin în original, fac o adâncă impresie asupra școlărilor. Lecția aceasta de fapt poate fi bogată în urmări.

Dăm cuvântul profesorușii:

„Marele rege al Prusiei Frideric al doilea, zise că Suedezii au muncit ani întregi, ca să se ruineze, dar că, lucru de mirare, n'a izbutit: el se gândea la patima rachiului, care a început să se întinde în taberile oștilor pe la sfârșitul veacului XVI, și, puțin timp în urmă, în țara întreagă. Numai traiul întăritor în mijlocul naturii aspre a scăpat poporul suedez de pierirea către care îl mâna necumpătarea. Dar, începând cu timpul când Frideric vorbea cum am arătat — sub domnia lui Gustav III — până în veacul XIX, beția e mereu crescând. Aceasta a fost vârsta de aur a spirtarilor, când fiecare colibă ajunsese o cârciumă. Consumarea rachiului se ridică la patruzeci litri pe an și de locuitor, adică de șase ori mai mult decât astăzi. Și să se știe că numai un sfert din populație era al-

cătuită din oameni în putere, cari firește că erau și cei mai zdraveni băutori, cu toate că, ori cât de trist e să se spună, și femeile și chiar copiii deprinseseră obiceiul băuturii.

Din cifrele de mai sus se poate scoate încheierea, că un Suedez adult bea în mijlociu un sfert de litru de rachi pe zi. Mulți începeau ziua cu acest sfert de litru, fără să mai numărăm păhărelele pe care le goleau la fiecare masă. Beția nu trecea drept rușine. Așa, se puteau vedea la Curtea cu jurați membri ai tribunalului cari hotărau de soarta unui împurinat, beți morți. Mijlocia vieții era atunci în Suedia numai de 36 de ani, cum e acum în Rusia, pe când astăzi e de 50 de ani, cea mai mare din toată lumea. Pe vremea când beția era în toiul ei, aproape jumătate din oamenii cari trăgeau sorti erau, în unii ani, respinși ca nepunctincioși să facă serviciul militar.

Nu mai încapă vorbă că poporul suedez se găsea în ajunul ruinii când marele luptător al cumpătării, Peter Wieselgren, (1 00 — 1877) ridică steagul.

Într'o zi, pe când era încă elev al liceului din Vexjö, Wieselgren, trecând pe lângă temniță, văzu pe un pușcăriaș tânăr, care ședea la fereastră cetea în Biblie. Nimic nu arată în chipul și purtarea lui că e un ucigaș. Și era totuși. El trăise fericit cu soția și cu copiii, până într'o zi când se îmbătă. Soția făcându-i muștrări, infuriat și sălbătăcit de beatură și fără să-și dea seama ce face, el îi dete în cap și o omori. Trezidu-se, plin de desnădejde, se dete singur în mâinile poliștilor. Fu osândit la moarte. Lovise și omorise pe cine iubea mai mult pe lume, își lăsase copiii fără mamă și fără tată, și astea toate numai din pricina unei clipe de beție.

Legea urma să fie ascultată și osânditul își ispăși pe șafod crima; dar mai înainte îi fu îngăduit să lase câteva cuvinte celor din jurul lui cu privire la abuzul rachiului plin de primejdii, cuvinte pe care Wieselgren le culesese cu evlavie și le tipări pe urmă, căci întâmplarea acestui nenorocit îl mișcase nespuse de mult.

Tânărul licean înjghebă atunci ceva ce s'ar putea numi întâia societate de cumpătare din Suedia. El își dete cuvântul odată cu cinci din colegi, să se abție cu totul dela orice băatură spirituoasă. Era cu adevărat nevoie de hotărâre ca să stărui într'o asemenea cale, în mijlocul unor camarazi printre cari jocul de cărți și băutura erau nelipsite. Dar Petre Wieselgren era o fire aleasă. De mic nu-i plăcea decât faptele îndrăznețe. Când se legăna pe cea mai înaltă cracă de brad sau făcea plimbări lungi în pădure, cu primejdia să se rătăcească, era în culmea fericirii. El nu visa decât isprăvi și întâmplări minunate. Și astfel societatea de cumpătare întemeiată cu cei cinci prieteni i-se păru o bună pildă de dat, și o frumoasă faptă de săvârșit. Într'un cuvânt, el se hotărî bucuros să-și închine toate silințele, viața întreagă ca să mântue poporul care mergea către prăpastie, dacă nu se punea frâu vișliului atot-stăpânitor al beției.

El își începă cruciata împotriva rachiului ca pastor la Wästerstad, lângă Lund. Duminica în care își făcea întâia sfujbă, biserica era aproape goală; paracliserul, beat, dormea în altar. Când noul pastor se duse pentru întâia dată pe la enoriașii săi, își putu da seama că beția și tot alaiul ei de nelegiuiri și de ticăloșie domnea pretutindeni. Nu unul din nenorociții de bețivi cari umblau haimana prin sat fusese odată om cuprins, însă rachiul îi indobitocise și le topise toată starea.

Tânărul pastor se puse pe lucru cu duhul și cu puterea lui. Ilie, cum scrie unul din contemporani. El nu se mulțumea numai cu predică din căsuța amvonu-

lui, ci se ducea pe-acasă pe la enoriașii săi. Li învăța să-și lucreze mai bine pământul și să-și îngrijească de aproape de gospodărie. Dar oriunde vrea să îndrepteze și să săvârșască binele, se izbea de același dușman: rachiul. Și lupta era inversunată. Și cu cât pastorul se arăta mai îndărătnic, mai aprig în stăruința lui, cu atât creștea și dușmănia celor mai nărăviți băutori din parohie. Ba au mers până acolo, că au vrut să-l omoare, dar în clipa hotărâtoare nimeni nu cutează să ridice mâna asupra servitorului lui Dumnezeu.

Se povestește că un țaran, desnădăjduit că sfatul parohiei hotărâse să-l pedepsească pentru chefurile lui neîntrerupte, își puse în cap să ucidă pe pastor. El îl chemă acasă cu tertipul că nevastă-sa trage să moară. De geaba îi spusese unul și altul lui Wieselgren să-și cete de treabă, căci el răspunse la chemarea enoriașului său și intră în odaia unde inchipuita bolnavă zăcea și scootea gemete.

El îi porunci să tacă și să se scoale: ea se supuse și amuți. Apoi se întoarse către bărbat, care sta pitit după o ușă cu o bardă în mână și-i zise: „Aruncă unealta aceea de omor și vino încoace!” Țăranul se supuse, dar când Wieselgren îl sfătui să-și schimbe felul de viață și să ceară iertare lui Dumnezeu, răspunse cu obrăznicie că are destulă vreme s'o facă pe patul de moarte. „N'ai să mori în patul tău!” li strigă pastorul din toate paterile. Și peste câțva timp omul cu pricina căzu beat în puț și se înecă. Împlinirea acestei prorociri făcu mai mult, decât cea mai bună cuvântare.

Veni însă și vremea, când enoriașii apostolului cumpătării se încredințară că ceea ce pastorul lor urmărea cu alătă tărie și căldură era numai spre folosul lor și el li-e fu din an în an tot mai drag. Parohia, care fusese până acum ca vai de ea, se schimbă cu totul. Țăranii nu mai fierbeau spirt în cazane și bună starea se întorcea după gonirea obiceiului băuturii.

Intr'o zi Wieselgren întrebă pe unul din enoriași, care, ca mulți alții, cumpăraseră locul pe care mai înainte îl arenda: — De unde ai avut atâția bani? — Uite, părinte, să vezi; răspunse el. Acum dau la găște cartofii din care mai înainte făceam spirt ca să beau. După ce se îngrășă bine le duc și le vând la Lund și la Malmo. Și așa s'a împlinit ceva, ce mi se părea cu neputință odată.

În acest răspuns e o întregă pagină din istoria civilizației în Suedia. El vorbește de o țară care se deșteaptă din lăncezală, și de puteri, care erau altădată înlănțuite de legăturile beției, iar de acum înainte sunt libere și în slujba înaintării neamului.

(va urmă.)

CRONICA.

Visitațiune canonică. P. S. Sa Dl. Episcop Ioan I. Papp condus de zelul apostolesc, în nemărginita-i dragoste pentru biserică și neamul său, a întreprins o călătorie de 7 zile pentru a-și cerceta fiii suflați din diferitele locuri ale diecezei.

Plecarea din Arad a fost în 27 maiu iar reîntoarcerea în 2 iunie cutrierând în acest timp comitatele Arad, Hunedoara și Bihor.

Cu raport special asupra acestor vizitațiuni, de o însemnătate atât de mare pentru neamul și biserică noastră, vom servi în numărul viitor al organului nostru.

Și până atunci nu ne putem reține de-a exprima nemăsurata bucurie, că calea înaltului prelat a fost o adevărată cale de triumf încununat jurat fiind pretutindenea de dragostea nețărmurată și alipirea fiilor suflați, care s'a manifestat prin primiri frumoase de cari a fost împărțit șit cu întreaga sa suită. P. S. Sale ia servit o deosebită mângâiere sufletească faptul, că i-a dat să petreacă câteva clipe înălțătoare în mijlocul turmei sale iubite.

Cronică bibliografică

Din predicile de Tarnavski-Voiutski a apărut tomul III. Acest tom constă din 24 coale tipar (375 pag.) și conține 73 predici pentru ciclul de Dumineca XVII.—XXXII după Rusalii, apoi pentru Duminecile dinainte și după Nașterea și dinainte după Botezul Domnului, afară de aceasta tomul III cuprinde și tabela de materii dela toate 3 tomurile indicarea temei ce să tratează în fiecare predică. Să avizează toți abonenții că, având în vedere numărul restrâns de exemplare, acest tom să va expede numai acelor, cari vor fi solvit prețul lui până o mult într'o lună, după care termină exemplarele, neachitate să vor desface altora, care le-au cerut și le încă. — Prețul opului întreg (3 tomuri, cari cuprind 199 predici) este 18 cor. (pentru România 21 Le plus porto postal. A se adresa la Dr. Dimitrie Cioloș profesor de teologie Karánsebes (Ungaria).

Concurs.

Nr. F. G. 335—1911.

Pentru conferirea de stipendii din „Fundatiunea lui Gozdu” pe anul școlar 1911/12 la școlile medii, facultăți, universități și școlile de cadeți la armata comună și honvezi — se publică următorul concurs:

1. Concurentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici:

- că este fiu de cetățean ungar și aparține bisericii ortodoxe orientale române, spre care scop se recele extrasul din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului competent, că și de prezent aparține bisericii gr. or. române.
- că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop studenții dela școlile medii să prezinte atestatul despre anul școlar 1910/11 iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate semestrele ascultate până acum.
- că averea proprie, și a părinților nu e de ajuns să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop să producă atestat de direcția politică competentul. Atestatul să cuprindă și date pozitive despre această avere și să fie scris și de preotul locului, iar dacă nu ar fi avut preot ori este înrudit cu concurentul, trebuie să fie scris din partea protopopului concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, să producă atestat oficial despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Concurentul să arete în petițiune specialitate la care și locul unde voește a continua studiile și dacă folosește și alt stipendiu.

4. Celce voeste să studieze în străinătate să arete necesitatea de a continua studiile în străinătate ca să se poată exoperă concesiunea ministerială.

5. Stipendii la școalele de cadeți se vor solvi comandei școlare dacă stipendiatul va documenta că este primit de elev regulat.

6. Petițiunea instruată cu documentele susamintite este a se adresa reprezentanții fundațiunii lui Gozsdu Budapest VII, Holló u. 8 până la 23 iulie 5 august a. c.

1. Toți ștendiștii actuali, să provoacă, ca până la 2/15 iulie a. c. să arate rezultatul studiilor din anul școlar 1910/11, căci altcum să va sistă stipendiul, respective ajutorul avut.

8. Petițiile defectuos instruate sau sosite după termen nu vor fi considerate.

9. Concuratul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunii lui Gozsdu, ținută în iunie 1911.

Comitetul.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc-cantoral din comuna Beba veche, protopresbiteratul B. Comloșului, comitatul Torontal, devenită vacanță, se publică prin aceasta concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala.”

Emolumintele împreună cu acest post sunt:

1. În salariu fundamental 1000 cor. (una mie) cor. plătită în rate lunare anticipative din cassa școlii, iar cvincenatul se va cere dela stat.

2. În spese de conferință inv. dacă va participa 20 cor. (douăzeci coroane).

3. Pentru scripturistică 20 cor. (douăzeci coroane).

4. Locuință învățătorescă în edificiul școlii noi, iar pentru grădină va primi 20 cor. (douăzeci coroane) ori 400□ din fondul școlar.

5. Dela înmormântări, unde va fi poștit: 1 cor. (una coroană) iar dacă va participa cu corul înființat și condus de dânsul: 4 cor. (patru coroane) pentru hora mortului 2 cor.

6. Alegându-l învățător are să conducă școlarii în dumineci și sărbători la sfta biserică, să conducă strana cântărească fără altă remunerațiune, a înființa și conduce cor vocal, cu care se cânte în sfta biserică, și cel puțin odată în an să predeie un concert cu corul său vocal în favorul școalelor gr. ort. rom. confesionale din loc, iar ca remunerațiune va primi anual 100 cor. (una sută coroane) însă numai ulterior va primi această remunerațiune, adică după fapțițe a înființat corul vocal și s'a produs cu el. În cazul, dacă din oarecare împrejurare neprevăzută ori după un timp oarecare, alegându-l învățător nu ar cântă cu corul înființat de dânsul în sfta biserică și nu ar putea da concert, atunci alesul învățător nu are nici un drept la remunerațiunea de 100 coroane.

7. Pentru purtarea socoților culturale va primi 20 cor.

8. Alegându-l învățător e obligat și îndatorat a instrui pe cei adulți în cântările bisericesti și cari dintre cei adulți vor dori a învăța și a se perfecționa în cântările bisericesti, vor avea fiecare a solvi 20 cor.

9. De curatorat se va îngriji comuna bisericescă. Dela recurenți să recere diplomă învățătorescă și atestat, că știu și pot înființa și conduce cor vocal.

Reflectanții sunt poștiți, ca rugările lor ajustate coform dispozițiunilor regulamentare și adresate comitetului parohial gr. ort. român din Beba veche — să le înainteze Prea On. Oficiu protopopesesc gr. ort. român din B. Comloș (Nagykomlós) cottul Torontal până la termenul sus arătat, având a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sfta biserică din loc spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului paroh. gr. ort. rom. din Beba veche ținută la 30 mai (12 iunie) 1911.

Dimitrie Blaga
paroh și proș. com. par.

Nicolae Căpățiu
not. com. par.

În conțelegere cu: Mihai Păcățianu adm. protop.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea vacantului post de paroh gr. ort. rom. din Gepiu—Gyapju cottul Bihor protopresbiteratul Tinca, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următoarele emoluminte: 1. cvartir liber cu grădina de 1-181/1600 jugăr. 2. pământ parohial 11 jug. 1280□; 3. Bir parohial câte 30 lire parte săcară, parte cucuruz, 4. stolele îndatinat, 5. folosirea cimiterului, care însă este sub proces cu comuna politică, și în caz de perdere folosirea lui nu-o garantează parohia; 6. Intregire dela stat.

Reflectanții au să se prezenteze în s. biserică din loc în atare duminică ori sărbătoare pentru a-și arată desteritatea în cele rituale, iar recursurile lor ajustate conform regulamentului, adresate comitetului parohial au să le subștearnă subscrisului protopop.

Să obsearvă că alesul are să supoarte toate sarcinile după imobilele folosite, și e dator a catehiza în toate școalele din parohie fără a putea pretinde dela parohie atare remunerațiune.

Parohia e de clasa II.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Nicolae Rocsin protopop.
—□— 3—3

Licitațiune minuendă.

În urma rezoluțiunii Ven Consist. Nr. 2633/911 să escrie concurs de licitațiune minuendă pentru renovarea sftii biserici și a școlii din Macea ppresbiteratul Chișineu cu termen pe 12.25 iunie a. c la 3 ore după amezii la școala confesională din loc. 1. Prețul de exclamare pentru renovarea sftii biserici 5892 coroane; 2. Prețul de exclamare pentru renovarea școlii 6499 cor. 55 fil. 3. Planurile și preliminarele să pot vedea la oficiul parohial local; condițiunile să vor publica înainte de începerea licitațiunii. 4. Licitanții (reflectanții) vor avea să depună înainte de începerea licitațiunii vadiu de 10% în bani gata din prețul de exclamare. 5. Pentru participare la licitație reflectanții nu pot formulă nici o pretenziune. 6. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da în întreprindere lucrarea, fără privire la rezultatul licitațiunii, acelui reflectant în care va avea mai multă garanță morală și materială.

Dat în Macea din ședința comitetului parohial ținută în 19 mai (1 iunie) 1911.

Comitetul parohial.

Ladislau Petrilla
paroh.

Demetriu Muscașu
adm. ppresc.

—□—

2—2

Reprezentanța cercuală a fabricii de mașini soc. an. Nicholson.

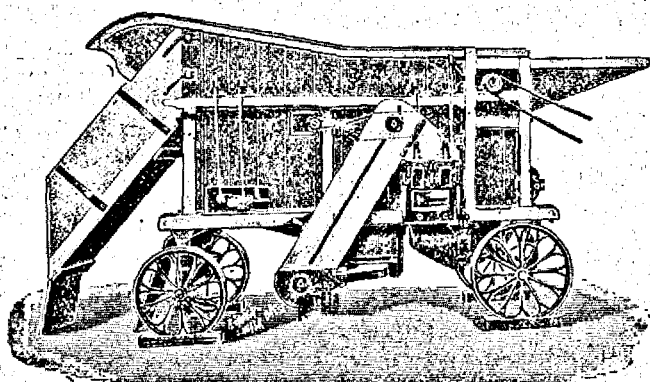
Cea mai mare firmă românească din Ungaria Frații Burza, Arad

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Boros Béni-tér Nr. 1.

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

==== Neguțatorie de fer în gros și în detail. ====

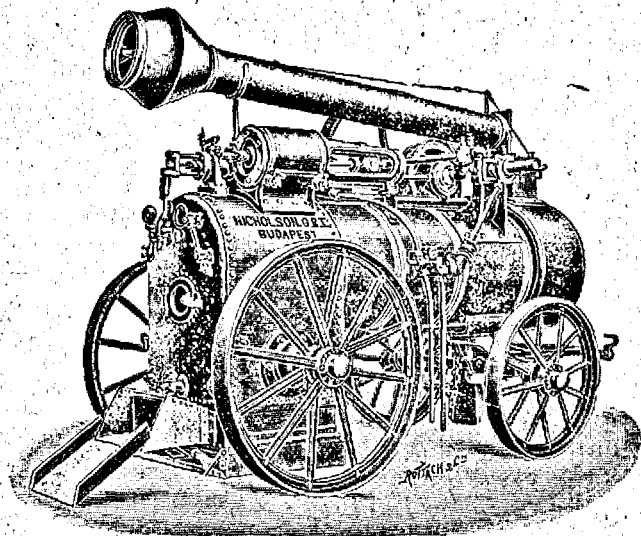
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume:

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Masini de secerat și de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. **Articli de specialitate.** Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și negustorie de specialități separat în casa lui **Dr. Ispravnic** lângă negustoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcat, sau voiesc a-și aranja o moară cu unelte trebuincioase, să ceară Catalogul nostru ilustrat, în care va putea afla toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

17-58

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.